

Wdrażanie nowego prawa wodnego. Nowe obciążenia finansowe.

dr inż. Tadeusz Rzepecki – Prezes Zarządu Tarnowskich Wodociągów Sp. z o. o.

Przewodniczący Rady Izby Gospodarczej „Wodociągi Polskie”

Konferencja „Perspektywy i wyzwania gospodarki wodnej” Katowice, 28 listopada 2017 r.

Zmiany przepisów prawnych w branży wodociągowo – kanalizacyjnej w 2017 r.

- Ustawa „kominowa” (wdrożenie postanowień do czerwca 2017 r.),
- Ustawa Prawo wodne (ogłoszona 23 sierpnia 2017 r, wchodzi w życie w zasadniczym kształcie od 1 stycznia 2018 r.),
- Rozporządzenie w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia (prawdopodobnie będzie ogłoszone w miesiącu grudniu),
- Nowelizacja ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (ustawa przyjęta przez Rząd na posiedzeniu dnia 12 października 2017 r., opublikowana w Dzienniku Ustaw z dniem wczorajszym, 27 listopada 2017 r., wchodzi w życie 14 dni po ogłoszeniu),
- Projekt ustawy Kodeks Urbanistyczno – Budowlany (drugi projekt opublikowany przez Ministra Infrastruktury i Budownictwa dnia 23 listopada 2017 r.).

Prawo wodne

- wykorzystywanie zasobów wodnych zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- osiągnięcie pełnej zgodności z dyrektywami UE, a w szczególności z V Ramową Dyrektywą Wodną,
- sprawne i racjonalne zarządzanie gospodarką wodną,
- finansowanie gospodarki wodnej, zgodnie z zasadą zwrotu kosztu usług wodnych,
- systematyczna poprawa bezpieczeństwa związanego z wodą (powódź, susza, zasoby i jakość wód).

Nowy ustrój organizacyjny

Powołanie **ministra właściwego ds. gospodarki wodnej** (kształtowanie kierunków polityki wodnej kraju, nadzór nad Wodami Polskimi, służbami państwowymi w zakresie wód tj; hydrologiczno-meteorologiczną, służbą ds. bezpieczeństwa budowli piętrzących).

- Organem doradczym ministra będzie nowo utworzona Państwowa Rada Gospodarki Wodnej.

W związku z podziałem państwa na obszary dorzeczy, regiony wodne i zlewnie powołuje się **Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”**, w skrócie nazywane „Wodami Polskimi”.

- Wody Polskie wykonywać będą w imieniu Skarbu Państwa uprawnienia właścicielskie w stosunku do wód i nieruchomości związanych z wodami, stanowiących własność Skarbu Państwa.
- Jednocześnie poszczególne jednostki organizacyjne Wód Polskich (dyrektorzy RZGW, dyrektorzy zarządów zlewni oraz kierownicy nadzorów wodnych) stanowić będą pion administracji publicznej orzekający w sprawach gospodarki wodnej poprzez wydawanie m.in. pozwoleń wodnoprawnych. Dyrektorzy RZGW w nowej formie administracyjnej (11 urzędów regionalnych) będą regulatorami w branży wod – kan.
- Jedną z kluczowych zmian, jaka będzie się z tym wiązała, jest ograniczenie kompetencji organów jednostek samorządu terytorialnego, które w aktualnym stanie prawnym w dużej mierze odpowiedzialne są za gospodarowanie wodami.

Źródła finansowania PGW „Wody Polskie”

- Opłaty za usługi wodne:

Opłaty za pobór wód

w całości będą przekazywane do Wód Polskich,

Opłaty za odprowadzanie ścieków:

NFOŚiGW

90%

Wody Polskie

10%

- opłaty za utraconą retencję:

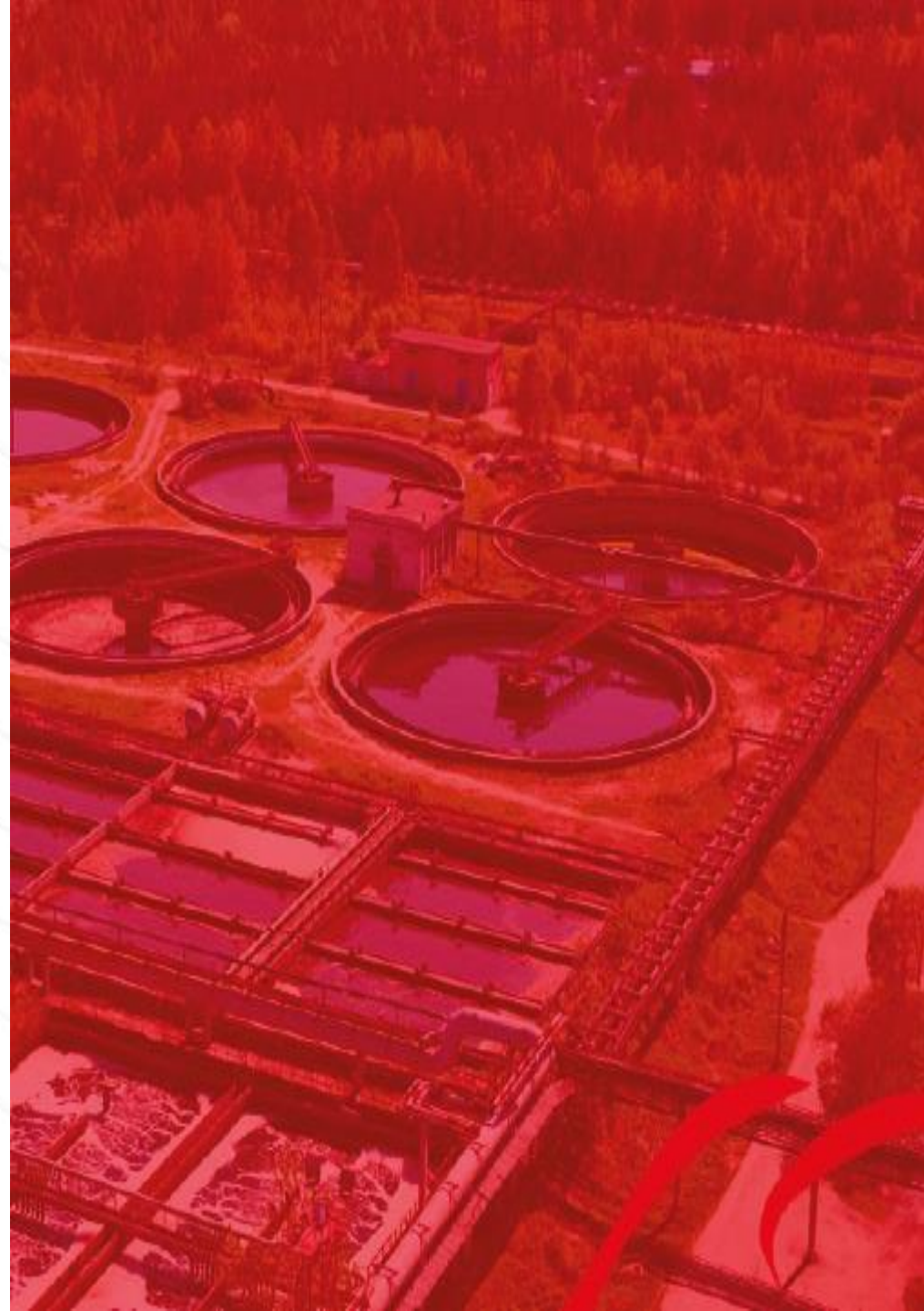
10% pozostaje w gminie, **90%** stanowi przychód Wód Polskich,

- należności za korzystanie ze śródlądowych dróg wodnych oraz urządzeń wodnych,
- opłaty za decyzję legalizującą,
- opłata roczna, użytkowanie gruntów pokrytych wodami,
- wpływy z tytułu rozporządzania nieruchomościami,
- wpływy z tytułu umów dotyczących rybactwa śródlądowego,
- opłaty za zgody wodnoprawne,
- dotacje z budżetu państwa,
- środki z budżetu środków UE oraz inne środki zagraniczne,
- opłaty za zatwierdzenie taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.

Prawo wodne, a przedsiębiorstwa wod-kan

- **Przekazanie kompetencji w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, ministrowi właściwemu do spraw gospodarowania wodami.**
- Zmiana systemowa finansowania gospodarki wodnej.
- **Wprowadzenie pojęcia usług wodnych i opłat za nie.**
- Usługi wodne (usługi przekraczające zakres zwykłego lub powszechnego korzystania z wód) to m.in.
 - pobór wód podziemnych lub wód powierzchniowych;
 - wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi
 - wprowadzanie wód opadowych i roztopowych do wód.

Opłaty za pobór wód

- W przypadku poboru wód opłata składa się z opłaty stałej i zmiennej.
- **Wysokość opłaty stałej** uzależniona jest od tego, czy pobrano wodę podziemną czy powierzchniową oraz od maksymalnego poboru wody określonego w pozwoleniu wodnoprawnym (ew. pozwoleniu zintegrowanym) w oparciu o algorytmy określone w ustawie. Najprościej ujmując, opłata ta będzie iloczynem jednostkowej stawki opłaty, czasu i maksymalnej ilości wody, która może być pobrana na podstawie pozwolenia wodnoprawnego. Wysokość opłaty stałej uzależniona od średniego niskiego przepływu z wielolecia (SNQ), a także udokumentowanych zasobów wód podziemnych. **To rodzaj „abonamentu” i zachęta do ograniczania zakresu korzystania z wód.**
- **Wysokość opłaty zmiennej** za pobór wód podziemnych lub powierzchniowych, ustala się jako iloczyn jednostkowej stawki opłaty i ilości pobranych wód, wyrażonej w metrach sześciennych.

Opłaty za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi

Opłata za usługi wodne za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi składać się będzie z **opłaty stałej i zmiennej** - zależnej od ilości i jakości ścieków wprowadzanych w ramach pozwolenia wodnoprawnego albo pozwolenia zintegrowanego.

Stawki opłat stałych:

Od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2019 roku obowiązywać będą stawki:

- 1) za pobór wód podziemnych – 500 zł na dobę za 1 m³/s za określony w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalny pobór wody,
- 2) za pobór wód powierzchniowych – 250 zł na dobę za 1 m³/s za określony w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalny pobór wody.

Od 1 stycznia 2020 roku wysokość stawek opłat stałych za pobór wód będzie zróżnicowana i wynosić będzie od 250 do 2000 zł.

Dodatkowo od 1 stycznia 2018 roku określona zostaje opłata stała za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi w wysokości 500 zł na dobę za 1 m³/s za określoną w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalną ilość ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi.

Stawki opłat zmiennych

 W art. 274 pkt 2 wymienionych jest 36 rodzajów działalności zgodnie z PKD (lit. a-zj) dla których za pobór wód w formie opłaty zmiennej, w zależności od ilości pobieranej wody w ramach pozwolenia wodnoprawnego albo pozwolenia zintegrowanego, stawki **wynoszą 0,70 zł za 1 m³ pobranych wód podziemnych i 0,35 zł za 1 m³ pobranych wód powierzchniowych.**

 Art. 274 pkt 4 zawiera stawki za pobór wód w formie opłaty zmiennej, w zależności od ilości pobieranych wód podziemnych lub wód powierzchniowych w ramach pozwoleń wodnoprawnych albo pozwoleń zintegrowanych, **do celów realizacji zadań własnych gminy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi i wynoszą one od 0,15 zł do 0,30 zł za 1 m³ pobranych wód podziemnych lub wód powierzchniowych**

 Ustawa zakłada również za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi opłaty zmienne za 1 kg substancji wprowadzanych ze ściekami do wód lub do ziemi, które określone zostały w art. 274 pkt 8 i 9.

Wysokość opłaty stałej ustalają Wody Polskie; przekazując podmiotom obowiązującym do ponoszenia opłat informację o wysokości rocznej opłaty, zawierającej także sposób jej obliczenia (art.271).

Zgodnie z art.533 ust. 4 Prawa wodnego, opłaty za rok 2017 winny być uiszczone do 31 marca 2018 r. według dotychczasowych przepisów Prawa Ochrony Środowiska.

Pierwsze opłaty kwartalne za rok 2018, będą wnoszone do 30 kwietnia 2018 r.

Wysokość opłat zmiennych określają Wody Polskie i przekazują podmiotom korzystającym z usług wodnych, w formie informacji. Ustalenie ilości pobranych wód następuje na podstawie odczytu wskazań przyrządów pomiarowych lub na podstawie danych z systemów pomiarowych.

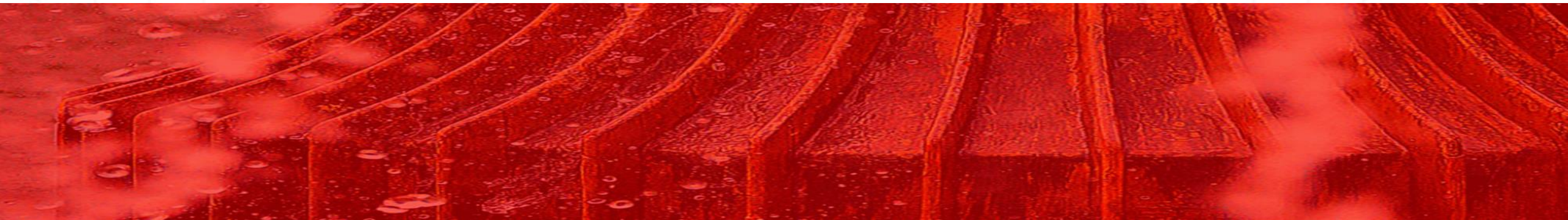
Przy ustalaniu wysokości opłat zmiennych uwzględnia się kwartalny okres rozliczeniowy.

Tryb wnoszenia opłat

- Opłaty za usługi wodne oraz opłaty podwyższone, podmiot korzystający z tych usług wносить będzie na rachunek bankowy Wód Polskich.
- Opłaty stałe będą wnoszone w czterech ratach kwartalnych, bez wezwania.
- Nieco bardziej skomplikowane będzie wnoszenie opłat zmiennych. Tutaj ustalenie ilości pobranej wody podziemnej lub powierzchniowej lub ilości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi odbywać się będzie na podstawie odczytu wskazań urządzeń pomiarowych.
Przedsiębiorcy są zobowiązani do zapewnienia odrębnego pomiaru ilości pobieranej wody podziemnej oraz powierzchniowej. Jeżeli zaś pobierana jest woda do **różnych celów lub potrzeb**, to konieczny będzie odrębny pomiar ilości wody pobieranej dla tych celów lub potrzeb.
- Zgodnie z art. 552 ust.7 nowego Prawa wodnego do 31 grudnia 2020 r. Wody Polskie wyposażą w przyrządy pomiarowe podmioty obowiązane do ponoszenia opłat za usługi wodne.
- Odczytu liczników dokonywać będą pracownicy Wód Polskich. Przedsiębiorstwo to określi wysokość opłaty i przekaze stosowną informację przedsiębiorcy. Ten zaś będzie obowiązany wnieść opłatę na rachunek Wód Polskich w terminie 14 dni od dnia, w którym doręczono mu informację. W tym terminie może również złożyć reklamację, jeżeli nie zgadza się z wysokością opłaty.

W odniesieniu do wód opadowych i roztopowych ustawa Prawo Wodne zakłada:

- Wody opadowe lub roztopowe - to wody będące skutkiem opadów atmosferycznych.
- W odniesieniu do tzw. deszczówki - usługą wodną jest odprowadzanie do wód lub do urządzeń wodnych - wód opadowych lub roztopowych, ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych albo w systemy kanalizacji zbiorczej w granicach administracyjnych miast;
- Istotną konsekwencją ujętą w Prawie Wodnym ważną dla branży wod-kan, jest **art. 494** ustawy, zmieniający art. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Zmiana ta polega na wyłączeniu wód opadowych i roztopowych z definicji ścieków, stwarzając tym samym wątpliwości, co do podstawy prawnej ustalania taryf za wody opadowe i roztopowe.

- W tym kontekście należy mieć na uwadze art. 574 ustawy Prawo wodne, na mocy którego przepis zmieniający ustawę zaopatrzeniową w przedmiocie definicji wód opadowych i roztopowych wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia; obowiązywać będzie zatem „luka w przepisach prawa”, istniejąca w okresie pomiędzy wejściem w życie ustawy Prawo wodne, a wejściem w życie zmienionej ustawy zaopatrzeniowej
- Za odprowadzanie do wód, wód opadowych i roztopowych, Prawo wodne wprowadza opłatę stałą i zmienną.
- Wysokość opłaty stałej ustala się jako iloczyn jednostkowej stawki opłaty, czasu wyrażonego w dniach i określonej w pozwoleniu wodnoprawnym maksymalnej ilości wód, wyrażonej w m^3/s , odprowadzanych do wód.
- Wysokość opłaty zmiennej ustala się jako iloczyn jednostkowej stawki opłaty, ilości odprowadzanych wód (m^3/s) i czasu wyrażonego w latach, z uwzględnieniem istnienia urządzeń do retencjonowania wody z terenów uszczelnionych oraz ich pojemności.
- Wprowadzenie opłaty za utraconą retencję na obszarach nie ujętych w systemy kanalizacji otwartej lub zamkniętej.

Prawo Wodne - Zgody wodnoprawne

- Duże zmiany nastąpiły w kwestii reglamentacji korzystania z wód, które przybrały postać tzw. zgody wodnoprawnej.
- Zgody wodnoprawne udzielane są głównie przez wydanie pozwolenia wodnoprawnego, przyjęcie zgłoszenia wodnoprawnego i ocenę wodnoprawną.
- O ile instytucja pozwolenia wodnoprawnego oraz obecne od jakiegoś czasu w obowiązujących przepisach zgłoszenie dotyczące pomniejszych form korzystania z wód są już zakorzenione w krajowym porządku prawnym, to całkowitą nowością stanowi ocena wodnoprawna.
- Ma ona poprzedzać podjęcie określonych inwestycji lub działań, w tym korzystania z usług wodnych, jeżeli mogłyby one wpłynąć na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych określonych dla jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych.

Zmiana kształtu systemu ustanawiania stref ochronnych

Aktualnie obowiązujący	Zakres zmian
Strefa ochrony bezpośredniej wyznaczana jest na wniosek zainteresowanego	Strefa ochrony bezpośredniej musi zostać ustanowiona dla każdego ujęcia wody, dlatego też strefy te będą ustanawiane z urzędu.
Strefa ochrony pośredniej wyznaczana jest na wniosek zainteresowanego	Strefa ochronna obejmująca teren ochrony pośredniej musi zostać ustanowiona wtedy, gdy uzasadnia to ocena ryzyka przeprowadzona dla danego ujęcia wody przez właściciela ujęcia wody. Ocena ryzyka stanie się obowiązkowa. Strefa będzie wyznaczana jako akt prawa miejscowego
Obie strefy są wyznaczane jako akt prawa miejscowego.	

Koszty ustanowienia strefy, jak i odszkodowania za ograniczenia w korzystaniu z gruntu na skutek ustanowienia strefy ochrony pośredniej i bezpośredniej ponosić będzie właściciel ujęcia.

Nowelizacja ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków

- Powołanie organu regulacyjnego, którego zadania będzie wykonywać Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Natomiast od dnia 1 stycznia 2018 r. będzie to Dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.
- Okres obowiązywania taryf: 3 lata.
- Termin do złożenia wniosku o zatwierdzenie taryf to 120 dni przed upływem okresu obowiązywania dotychczasowej taryfy.
- Moc obowiązywania dotychczasowych taryf wynosi 180 dni od dnia wejścia w życie nowelizacji ustawy.
- **Zmiana zasad kryteriów oceny taryf - ocena nie tylko z punktu widzenia zgodności z przepisami prawa, ale również dano organowi regulacyjnemu prawo „analizy” marży zysku oraz weryfikację kosztów, pod względem celowości ich ponoszenia;**
- **Wejście w życie ustawy w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia;**
- Opiniowanie regulaminów przez regulatora (opinia pozytywna nie jest wymagana do podjęcia uchwały przez Radę Gminy).

Dziękuję za uwagę